

Spontaniczne rozpady ciężkich jąder atomowych

Anna Zdeb¹

M. Warda¹, A. Dobrowolski¹, K. Pomorski¹, L.M. Robledo²

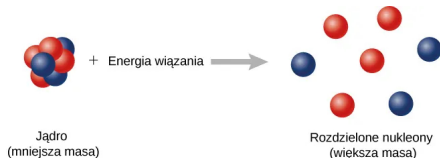
¹UMCS Lublin

²UAM Madryt

27.10.2023

Energia wiązania jądra atomowego

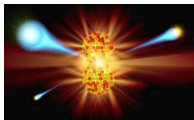

- Siły wiążące nukleony w jądrze atomowym są znacznie większe niż te, które wiążą elektron w atomie przez przyciąganie elektrostatyczne.
- Energia niezbędna do odłączenia nukleonu od jądra jest zatem znacznie większa niż energia wymagana do usunięcia elektronu z atomu.
- Każda zmiana stanu jądra wiąże się ze znaczną zmianą energii przypadającą na nukleon.

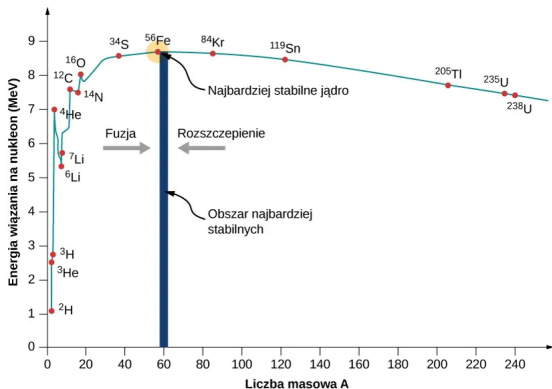
Rozpad jądrowy

Przemiany jądrowe prowadzą do powstania jąder atomowych innych pierwiastków, innych izotopów tego samego pierwiastka lub jądra tego samego izotopu danego pierwiastka w innym stanie energetycznym.

Jednym z rodzajów reakcji jądrowej jest rozpad radioaktywny. Niestabilne jądra spontanicznie emitują promieniowanie w postaci cząstek i energii, co skutkuje powstaniem bardziej stabilnego nuklidu.

Dlaczego ciężkie jądra się rozpadają?

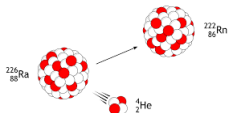

Rozpadają się jądrowe badane w naszej grupie:

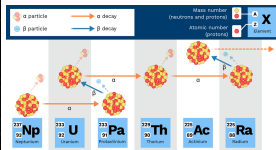
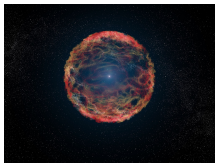
- Rozpad α
- Spontaniczne rozszczepienie
- Emisja ciężkich klastrów

Dlaczego warto badać rozpady jądrowe?

Rozpad α

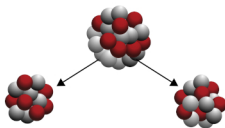

- Datowanie skał i minerałów, czas erupcji wulkanów, zmian klimatu ...
- Synteza ciężkich pierwiastków w gwiazdach poprzez wychwyt cząstki alfa
- Testowanie modeli teoretycznych, badanie właściwości i stabilności jąder atomowych

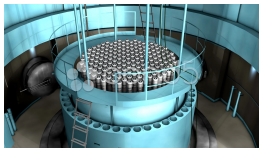

Dlaczego warto badać rozpady jądrowe?

Spontaniczne rozszczepienie

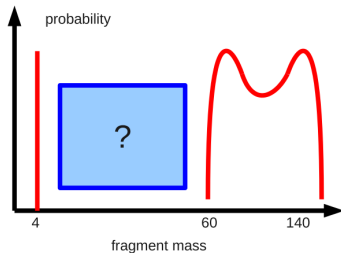

- Reaktory jądrowe - spontaniczne rozszczepienie jako źródło dodatkowych neutronów
- Synteza jąder superciężkich
- Wyjaśnienie rozpowszechnienia ciężkich izotopów we Wszechświecie - Supernowa i nukleosynteza ciężkich jąder

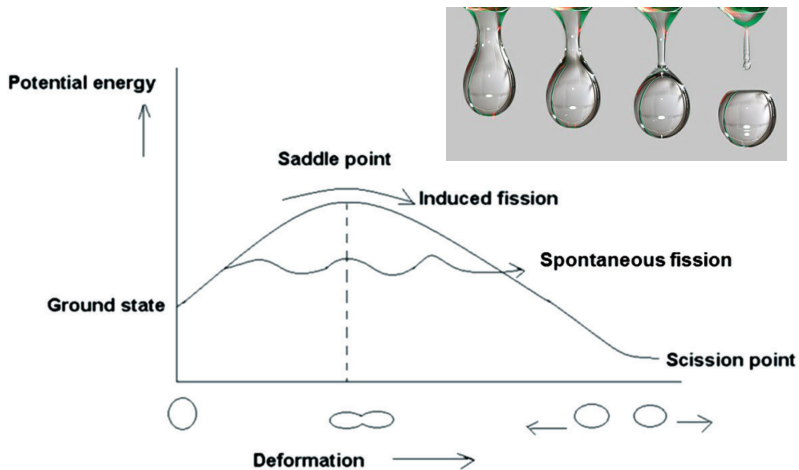
Dlaczego warto badać rozpady jądrowe?

Emisja klastrow - egzotyczny proces

- Badanie struktury i właściwości jąder
- Badanie sił jądrowych
- Testowanie modeli teoretycznych

Jak opisać rozszczepienie jądra atomowego?

Zadanie: Obliczyć energię jądra odpowiadającą jego deformacji.

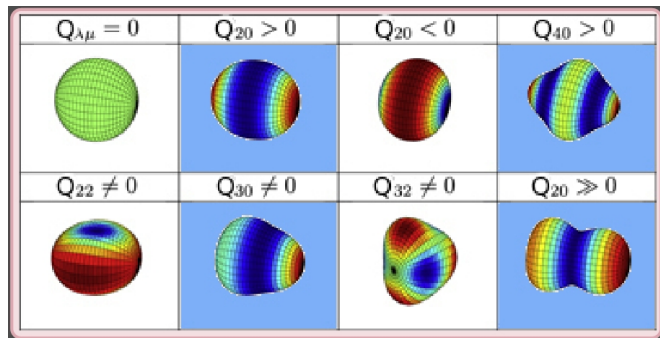
Kształt jądra a energia

Mikroskopowy model Hartree'go-Fock'a-Bogolibova

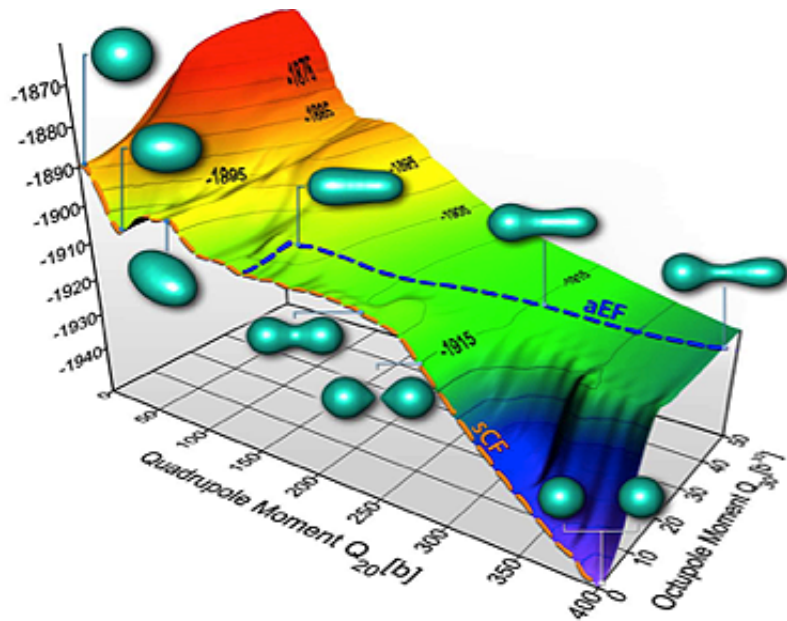
Rozwiązania HFB otrzymuje się przy zastosowaniu zasady wariacyjnej, minimalizując energię względem zadanych więzów:

$$\delta(\langle \text{HFB} | \hat{H} - \lambda_Z \hat{Z} - \lambda_N \hat{N} - \sum_i \lambda_i \hat{Q}_{i0} | \text{HFB} \rangle) = 0$$

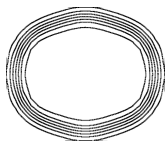
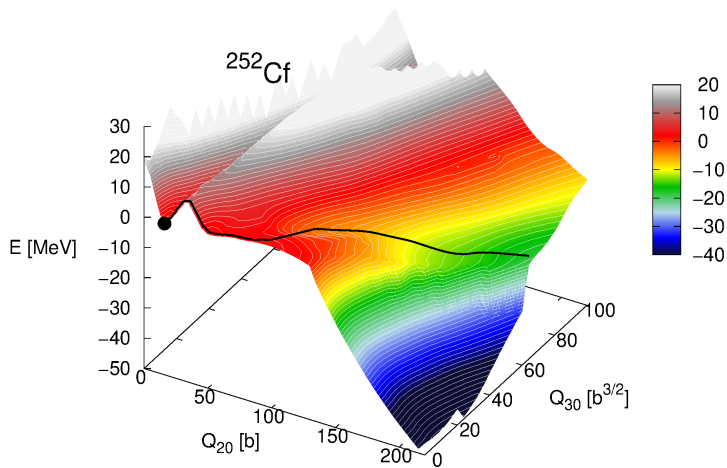
Q_{i0} - momenty multipolowe

Mapa powierzchni energii potencjalnej jądra atomowego

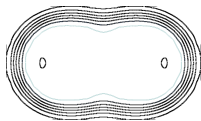
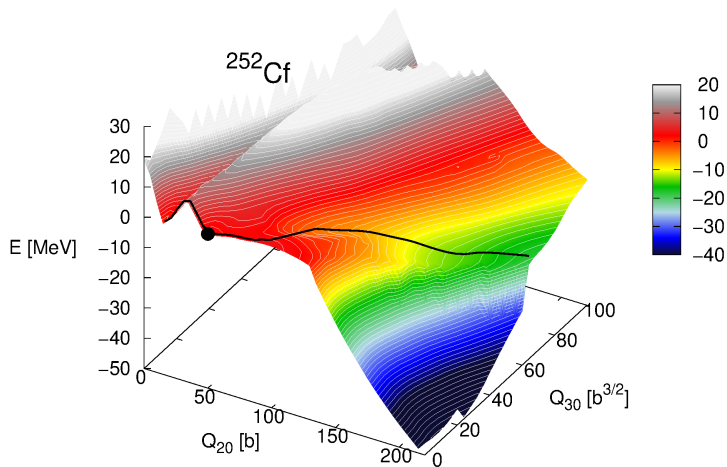
Ścieżka do rozszczepienia

Q_{20} - wydłużenie

Q_{30} - kształty
"gruszkowate"

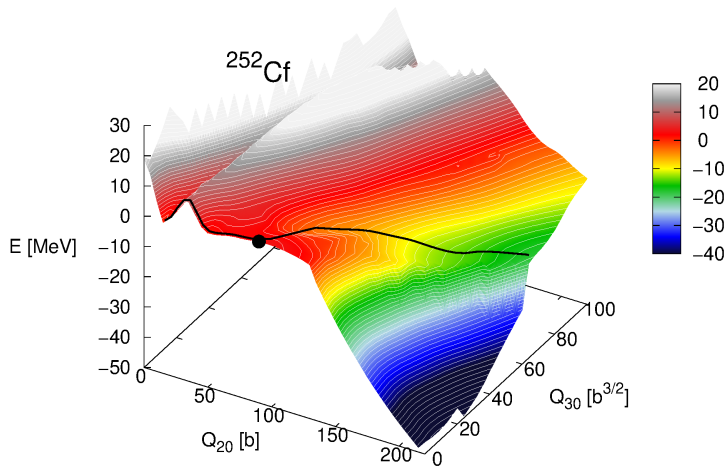
Ścieżka do rozszczepienia

Q_{20} - wydłużenie

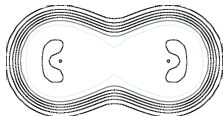
Q_{30} - kształty
"gruszkowate"

Ścieżka do rozszczepienia

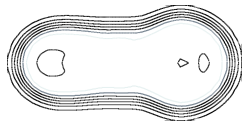
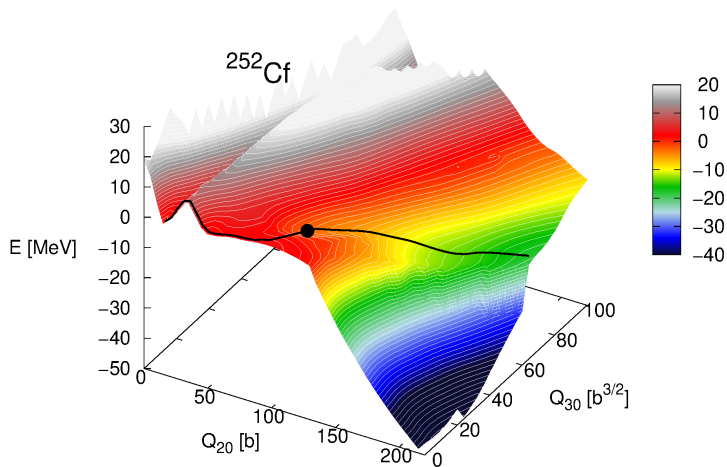

Q_{20} - wydłużenie

Q_{30} - kształty
"gruszkowate"

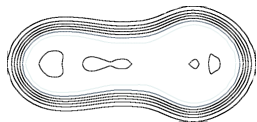
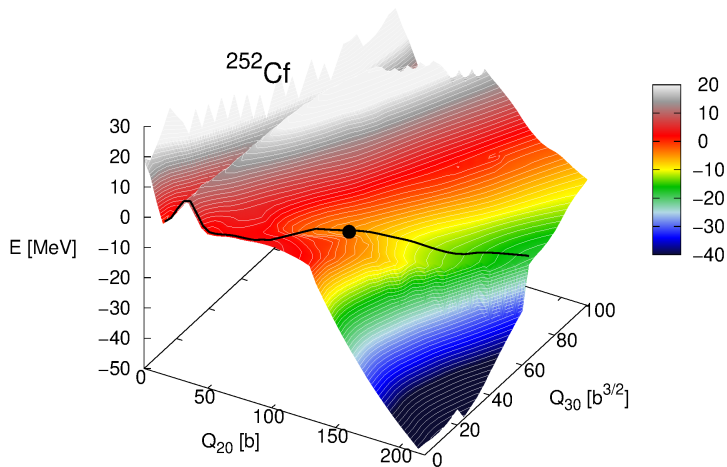
Ścieżka do rozszczepienia

Q_{20} - wydłużenie

Q_{30} - kształty
"gruszkowate"

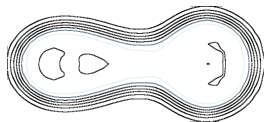
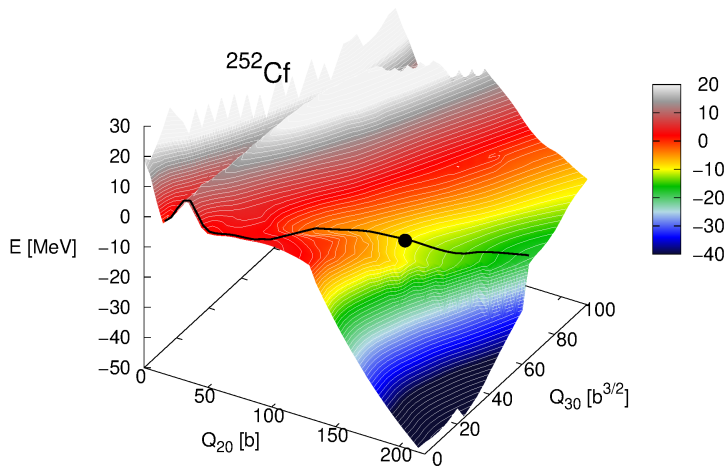
Ścieżka do rozszczepienia

Q_{20} - wydłużenie

Q_{30} - kształty
"gruszkowate"

Ścieżka do rozszczepienia

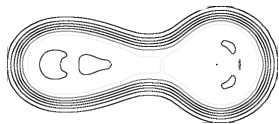
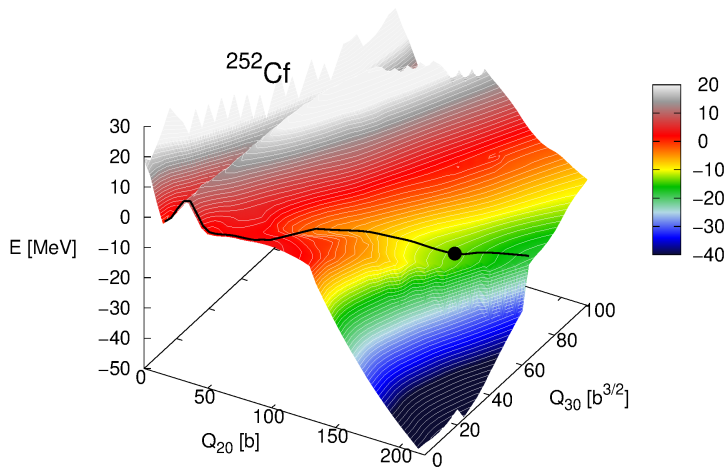

Q_{20} - wydłużenie

Q_{30} - kształty
"gruszkowate"

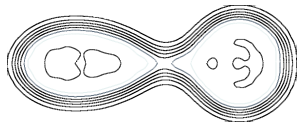
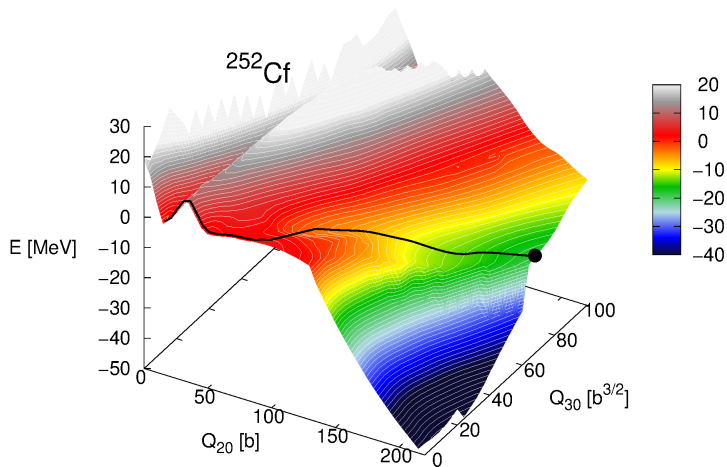
Ścieżka do rozszczepienia

Q_{20} - wydłużenie

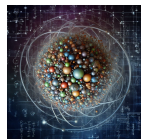
Q_{30} - kształty
"gruszkowate"

Ścieżka do rozszczepienia

$x_s Q_{20}$ - wydłużenie

Q_{30} - kształty
"gruszkowate"

Rachunki mikroskopowe pozwalają wyznaczyć m. in.:

- $T_{1/2}$ dla emisji klastrow i spontanicznego rozszczepienia
- Rozkłady mas fragmentów rozszczepienia
- Stany jednocząstkowe
- ...

Otrzymanie wyników zbliżonych do eksperymentalnymi pozwala wnioskować o słuszności założeń modelowych.

Dlaczego fizyka jądrowa?

Postanowiłam studiować fizykę jądrową, ponieważ:

- chcę poznać sekret spontanicznych rozpadów jądrowych,
- chcę zrozumieć naturę oddziaływań pomiędzy nukleonami,
- w środowisku fizyków jądrowych panuje fantastyczna atmosfera sprzyjająca rozwojowi.

Dziękuję za uwagę!

